

Història de l'estelada (I)

L'AVUI descobreix una bandera estelada de fa 93 anys

La primera estelada

NAIXEMENT • La Unió Catalanista la va fer onejar l'11 de setembre de 1915 a Barcelona **OBLIDADA** • El doctor i diputat Joan Solé i Pla va amagar la bandera en el doble fons d'un moble que hi havia a casa sevaJoan Esculies
BARCELONA

L'origen de l'estelada, la bandera del triangle blau amb l'estel blanc de cinc puntes al mig sobre les quatre barres, ha estat durant anys una incògnita. L'any 1984, el periodista Joan Crexell va resoldre qui la va dissenyar i per què en el llibre *Origen de la bandera independentista* (El Llamp). El quan, però, va quedar inconclús. La fotografia més antiga que Crexell va trobar d'una estelada, apareguda en la publicació nacionalista radical *L'Intransigent* (1918-1922), datava del 1918. Des d'aleshores s'ha considerat com la data més probable de la seva creació. No obstant, la recerca documental per biografar el doctor i diputat Joan Solé i Pla (Barcelona, 1874-Barranquilla, 1950) ha dut a la descoberta de la que podria ser la primera estelada, que va onejar per primer cop l'11 de setembre de 1915 a Barcelona. El centenari que se celebra ara és per una fotografia de la Lliga Nacionalista Catalana de París del 1908 on apareix una bandera catalana amb un rombe al mig i un estel blanc de cinc puntes a l'interior, però és la bandera dissenyada per Vicenç Ballesster la que ha acabat sent el símbol per excel·lència.

L'estelada va aparèixer, doncs, més cap a principis de la Primera Guerra Mundial (1914-1918) que no pas al final. La seva creació en aquell moment no és en va. Amb la puixança del nacionalisme arreu, moltes nacions sense Estat van veure l'oportunitat de fer sentir les seves demandes en el context internacional. A Catalunya bona part de la intel·lectualitat va arregar-se amb França i els seus aliats i fins un grup d'homes procedents del nacionalisme radical va promoure l'allistament de catalans a la legió estrangera francesa per comba-

Imatge de la que podria ser la primera bandera estelada, sobre la taula de la casa on s'ha trobat ■ RUTH MARIGOT

tre Alemanya. Esperaven que, amb la fi de la guerra i davant la neutralitat d'Espanya —a qui, a més, acusaven de germanòfila—, els aliats els tornarien el favor.

En aquest context, membres de la Unió Catalanista, la federació d'entitats que a principis de segle XX aplegava les diferents sensibilitats del catalanisme, van plantejar la necessitat de dotar la bandera catalana d'un símbol que, des del seu punt de vista, deixés clar l'objectiu darrer pel qual lluitaven: les aspiracions independentistes. Tot i que, tal com ha apuntat l'historiador David Martínez Fiol en el llibre *Els 'voluntaris catalans' a la Gran Guerra* (Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1991), la ma-

joria dels que van anar al front —prop d'un miler, i no dotze mil com diu el mite— ho van fer per motius econòmics o perquè vivien a França, i no pas per motius polítics.

El doctor Joan Solé i Pla, membre de la Unió Catalanista, era qui mantenia un contacte més constant amb el front, organitzant l'enviament de paquets, escrivint cartes i rebent-los si venien de permís a Barcelona. A partir de 1916, va formar i presidir el Comitè de Germanor amb els Voluntaris Catalans. En les quartilles de la seva autobiografia inèdita, Solé i Pla escriu: "L'any 1915 [...] tres legionaris en permís després de curades ses ferides vénen a passar uns dies a Catalunya, a visitar ses familiar[s]. Precisa-

117
ajuntaments catalans lluiran avui al balcó una estelada, segons la Comissió del Centenari de l'Estelada

1
capital de demarcació, Girona, en mans del PSC, ERC i ICV, va decidir posar l'estelada "en un lloc destacat"

ment era aquell dia que van voler fer acte de presència en aquella manifestació patriòtica de la festa nacional de Catalunya. Se presenten amb l'uni-forme especial de la legió estrangera a saludar la estàtua del Gran Conseller Casanoves; l'entusiasme del públic que ignorava de moment qui eren aquells homes fou immens; i la Unió Catalanista en aquell moment els féu entrega de la Bandera Catalana amb el triangle blau i l'estel solitari que volà estesa per primer cop en mà d'aquells braus tan i tan generosos [...]". En una altra quartilla afegeix: "Dels bons amics de la Unió Catalanista sorgí la primera bandera estelada [sic] catalana un 11 de setembre, el de 1915, a Barcelona [...]". ■

acesa
abertisaucat
abertis

informen:

Planifiqui la sortida i la tornada

Aquest pont visiti www.autopistas.com
Previsions, estat del trànsit i tota la informació
necessària per gaudir d'un bon viatge

Teléfono Blau 902 20 03 20 (24h)
Informació les 24 hores del dia per a la seva seguretat